EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 24.8.2020.
COM(2020) 468 final

2020/0221 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o odobravanju na temelju Uredbe Vijeća (EU) 2020/672 privremene potpore Latviji radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Uredbom Vijeća 2020/672 („Uredba o instrumentu SURE”) propisan je pravni okvir za financijsku potporu Unije državama članicama u kojima je zbog izbijanja bolesti COVID-19 došlo do ozbiljnih gospodarskih poremećaja ili kojima ozbiljno prijete takvi poremećaji. Potpora iz instrumenta SURE namijenjena je prvenstveno za financiranje programâ skraćenog radnog vremena ili sličnih mjera kojima je cilj zaštititi zaposlene i samozaposlene osobe i na taj način smanjiti stopu nezaposlenosti i gubitak prihoda, te dodatno, za financiranje nekih zdravstvenih mjera, osobito na radnom mjestu.

Latvija je 7. kolovoza 2020. podnijela zahtjev za financijsku pomoć Unije na temelju Uredbe o instrumentu SURE. Komisija se u skladu s člankom 6. stavkom 2. Uredbe o instrumentu SURE savjetovala s latvijskim tijelima kako bi provjerila iznenadno i znatno povećanje stvarnih i planiranih rashoda uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19 koji se izravno odnose na program naknada za radnike koji ne rade i povezane rashode, odnosno naknadu za prekid rada i dodatak radnicima za djecu, zatim na program subvencioniranja plaća za izvoznu industriju, potpore za plaće medicinskih djelatnika i radnika u kulturnoj industriji te rashode povezane sa zdravljem namijenjene za osobnu zaštitnu opremu i naknade za bolovanje povezano s bolešću COVID-19. To se posebno odnosi na:

(1) program naknada za radnike koji ne rade. U okviru programa isplaćuju se plaće zaposlenicima poduzeća u privatnom sektoru koji su na privremenom dopustu. Njime se pokriva između 50 % i 75 % plaće zaposlenika, ovisno o veličini poduzeća, uz ograničenje od najviše 700 EUR mjesečno po zaposleniku. S programom naknada za radnike koji ne rade povezan je program naknada za prekid rada i dodatak radnicima za djecu. Programom naknada za prekid rada predviđena je minimalna naknada zaposlenicima ili samozaposlenim osobama na privremenom dopustu koji ne ispunjavaju uvjete za potporu u okviru programa naknada za radnike koji ne rade zbog razloga koji nisu povezani sa zaposlenikom ili koji primaju manje od 180 EUR iz tog programa. Tom se naknadom pruža minimalna razina potpore, čime se osigurava da svi zaposlenici ili samozaposlene osobe primaju naknadu od najmanje 180 EUR mjesečno. Programom dodatka za djecu pruža se dodatna potpora zaposlenicima na privremenom dopustu s uzdržavanom djecom;

(2) program subvencioniranja plaća u turizmu i izvoznim industrijama, koji je nastavak programa za radnike koji ne rade posebno usmjeren na turizam i izvozne industrije. Za korištenje te mjere primatelj mora dokazati da će se sredstva upotrijebiti za pokrivanje troškova plaća;

(3) dvije potpore za plaće namijenjene zdravstvenim djelatnicima i radnicima u kulturnoj industriji. Potporama za plaće osiguravaju se bespovratna sredstva za medicinsku i kulturnu industriju kako bi se pružila potpora za isplatu plaća dok su radnici na privremenom dopustu. Preduvjet za oba programa jest da se bespovratna sredstva upotrijebe za pokrivanje troškova plaća;

(4) rashode povezane sa zdravljem namijenjene za osobnu zaštitnu opremu i ostale medicinske potrepštine kako bi se osigurali zdravlje i sigurnost zaposlenika u javnom sektoru, osobito zdravstvenih radnika;

(5) naknade za bolovanje povezano s bolešću COVID-19, pri čemu je vlada isplatila potporu za bolovanje osobama koje su morale biti odsutne s posla zbog obveze

samoizolacije ili kućne karantene. Dio naknade za bolovanje obično bi trebao platiti poslodavac, ali je u okviru tog programa država platila cjelokupan trošak.

Latvija je Komisiji dostavila relevantne informacije.

Uzimajući u obzir dostupne dokaze, Komisija predlaže Vijeću da donese provedbenu odluku o odobravanju financijske pomoći Latviji u skladu s Uredbom o instrumentu SURE radi potpore navedenim mjerama.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Ovaj je Prijedlog u cijelosti usklađen s Uredbom Vijeća 2020/672, na temelju koje je i sastavljen.

Ovaj je Prijedlog dopuna jednom drugom instrumentu prava Unije za potporu državama članicama u izvanrednim situacijama, a to je Uredba Vijeća (EZ) br. 2012/2002 od 11. studenoga 2002. o osnivanju Fonda solidarnosti Europske unije („Uredba (EZ) br. 2012/2002”). Uredba (EU) 2020/461 Europskog parlamenta i Vijeća, kojom je taj instrument izmijenjen da bi se njegovo područje primjene proširilo na izvanredna stanja velikih razmjera u području javnog zdravlja i definirale određene operacije prihvatljive za financiranje, donesena je 30. ožujka.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Prijedlog je dio raznih mjera donesenih kao odgovor na aktualnu pandemiju bolesti COVID-19, kao što je „Investicijska inicijativa kao odgovor na koronavirus”, i dopunjuje druge instrumente za potporu zapošljavanju, kao što su Europski socijalni fond i Europski fond za strateška ulaganja/InvestEU. Korištenjem operacija uzimanja i davanja zajmova radi potpore državama članicama u ovom konkretnom slučaju pandemije bolesti COVID-19, ovaj Prijedlog služi kao druga crta obrane za financiranje programâ skraćenog radnog vremena i sličnih mjera kojima se pomaže zaštiti radnih mjesta, a time i zaposlenih i samozaposlenih osoba, od rizika od nezaposlenosti.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Pravna je osnova za ovaj instrument Uredba Vijeća 2020/672.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Prijedlog se temelji na zahtjevu države članice i dokaz je europske solidarnosti koja se očituje u financijskoj pomoći Unije u obliku privremenih zajmova državi članici pogođenoj pandemijom bolesti COVID-19. Kao druga crta obrane, takva financijska pomoć privremena je potpora državi za povećane javne rashode za programe skraćenog radnog vremena i slične mjere za zaštitu radnih mjesta, a time i zaposlenih i samozaposlenih osoba, od rizika od nezaposlenosti i gubitka prihoda.

Takva će potpora pomoći pogođenim građanima i pridonijeti ublažavanju izravnih socioekonomskih posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19.

- **Proporcionalnost**

U skladu s načelom proporcionalnosti ovaj Prijedlog ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva instrumenta.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Savjetovanja s dionicima**

Savjetovanje s dionicima nije moglo biti provedeno zbog žurnosti pripreme Prijedloga da bi ga Vijeće moglo pravovremeno donijeti.

- **Procjena učinka**

Procjena učinka nije provedena zbog žurnosti Prijedloga.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Komisija bi trebala moći ugovoriti zaduživanje na financijskim tržištima u svrhu korištenja istih sredstava za zajmove državi članici koja je zatražila financijsku pomoć iz instrumenta SURE.

Osim jamstava od država članica, u okvir su ugrađene i druge sigurnosne mjere kako bi se zajamčila financijska solidnost programa:

- rigorozan i konzervativan pristup financijskom upravljanju,
- struktura portfelja zajmova koja ograničava rizik koncentracije, izloženost na godišnjoj razini i prekomjernu izloženost prema državama članicama pojedinačno, istovremeno osiguravajući dostatna sredstva za dodjelu državama članicama kojima su najpotrebnija i
- mogućnost obnavljanja zajma.

2020/0221 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o odobravanju na temelju Uredbe Vijeća (EU) 2020/672 privremene potpore Latviji radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2020/672 od 19. svibnja 2020. o uspostavi Europskog instrumenta za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE) nakon izbijanja bolesti COVID-19[1], a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Latvija je 7. kolovoza 2020. podnijela zahtjev za financijsku pomoć Unije kojom bi dopunila svoje nacionalne mjere za ublažavanje posljedica pandemije bolesti COVID-19 i njezinih socioekonomskih posljedica za radnike.

(2) Očekuje se da će izbijanje bolesti COVID-19 i izvanredne mjere koje je Latvija uvela da bi ograničila širenje pandemije i njezine socioekonomske i zdravstvene posljedice dramatično utjecati na javne financije. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2020. procijenjeno je da će Latvija do kraja 2020. zabilježiti deficit opće države od 7,3 % i dug opće države od 43,1 % bruto domaćeg proizvoda (BDP). U Komisijinoj ljetnoj privremenoj prognozi 2020. predviđeno je smanjenje BDP-a Latvije za 7 % u 2020.

(3) Pandemija bolesti COVID-19 dovela je do imobilizacije znatnog dijela radne snage u Latviji. Uzrokovala je iznenadno i znatno povećanje javnih rashoda u Latviji zbog programa naknada za radnike koji ne rade i povezanih programa potpore, odnosno naknade za prekid rada i dodatka radnicima za djecu, zatim zbog programa subvencioniranja plaća za izvoznu industriju, potpore za plaće medicinskih djelatnika i radnika u kulturnoj industriji te rashoda povezanih sa zdravljem namijenjenih za osobnu zaštitnu opremu i naknade za bolovanje povezano s bolešću COVID-19, kako je navedeno u uvodnim izjavama od 4. do 7.

(4) Uredbom br. 179 (donesenom 31. ožujka 2020.) o propisima o naknadi za nemogućnost rada samozaposlenih osoba pogođenih širenjem bolesti COVID-19 i Uredbom br. 165 (donesenom 26. ožujka 2020.) o propisima za poslodavce pogođene kriznom situacijom uzrokovanom pandemijom bolesti COVID-19 koji ispunjavaju uvjete za naknadu za nemogućnost rada i podjelu zakašnjelih poreznih obveza na rate ili njihovu odgodu do tri godine, kako je navedeno u zahtjevu Latvije od 7. kolovoza 2020., uveden je program naknada za radnike koji ne rade. U okviru programa isplaćuju se plaće zaposlenicima poduzeća u privatnom sektoru koji su na privremenom dopustu. Njime se pokriva između 50 % i 75 % plaće zaposlenika,

[1] SL L 159, 20.5.2020., str. 1.

ovisno o veličini poduzeća, uz ograničenje od najviše 700 EUR mjesečno po zaposleniku. S programom naknada za radnike koji ne rade povezan je program naknada za prekid rada i dodatak radnicima za djecu. Na temelju Odluke Kabineta ministara br. 236 o dodjeli financijskih sredstava iz programa državnog proračuna „Sredstva za nacionalne krizne situacije”, kako je navedeno u zahtjevu Latvije od 7. kolovoza 2020., programom naknada za prekid rada predviđa se minimalna naknada za zaposlenike ili samozaposlene osobe na privremenom dopustu koji ne ispunjavaju uvjete za potporu u okviru programa naknada za radnike koji ne rade zbog razloga koji nisu povezani sa zaposlenikom ili koji primaju manje od 180 EUR iz tog programa. Tom se naknadom pruža minimalna razina potpore, čime se osigurava da svi zaposlenici ili samozaposlene osobe primaju naknadu od najmanje 180 EUR mjesečno. Programom dodatka za djecu pruža se dodatna potpora zaposlenicima na privremenom dopustu s uzdržavanom djecom; Mjera se može smatrati mjerom koja je slična programima skraćenog radnog vremena, kako je navedeno u Uredbi (EU) 2020/672, jer se njome zaposlenicima i samozaposlenim osobama pruža dohodovna potpora, čime se pridonosi pokrivanju troškova skrbi za djecu dok su škole zatvorene, odnosno pomaže roditeljima da nastave raditi, te na taj način štiti radni odnos.

(5) Informativnim izvješćem o mjerama za prevladavanje krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 i gospodarski oporavak uspostavljen je program subvencioniranja plaća u turizmu i izvoznim industrijama, koji je nastavak programa za radnike koji ne rade posebno usmjeren na turizam i izvozne industrije. Za korištenje te mjere primatelj mora dokazati da će se sredstva upotrijebiti za pokrivanje troškova plaća;

(6) Nadležna su tijela uvela dvije potpore za plaće namijenjene zdravstvenim djelatnicima i radnicima u kulturnoj industriji. Na temelju Zakona o mjerama za sprječavanje i suzbijanje prijetnje državi i posljedica uzrokovanih širenjem bolesti COVID-19 i Zakona o suzbijanju posljedica širenja zaraze bolešću COVID-19 te Odluke Kabineta ministara br. 303 o dodjeli financijskih sredstava iz programa državnog proračuna „Sredstva za nepredviđene izdatke”, kako je navedeno u zahtjevu Latvije od 7. kolovoza 2020., potporama za plaće osiguravaju se bespovratna sredstva za medicinsku i kulturnu industriju kako bi se pružila potpora za isplatu plaća dok su radnici na privremenom dopustu. Preduvjet za oba programa jest da se bespovratna sredstva upotrijebe za pokrivanje troškova plaća;

(7) Naposljetku, Latvija je uvela dvije mjere povezane sa zdravljem. Na temelju odluka Kabineta ministara br. 79, 118 i 220 o dodjeli financijskih sredstava iz programa državnog proračuna „Sredstva za hitne slučajeve”, kako je navedeno u zahtjevu Latvije od 7. kolovoza 2020., nadležna su tijela povećala rashode povezane sa zdravljem namijenjene za osobnu zaštitnu opremu i ostale medicinske potrepštine kako bi se osiguralo zdravlje i sigurnost zaposlenika u javnom sektoru, osobito zdravstvenih radnika. Osim toga, na temelju Uredbe Kabineta br. 380 od 9. lipnja 2020. o propisima o sredstvima za osiguranje epidemiološke sigurnosti potrebnima za ustanove uvrštene na popis prioritetnih ustanova i potreba, kako je navedeno u zahtjevu Latvije od 7. kolovoza 2020., nadležna su tijela isplatila naknade za bolovanje povezane s bolešću COVID-19, pri čemu je vlada isplatila potporu za bolovanje osobama koje su morale biti odsutne s posla zbog obveze samoizolacije ili kućne karantene. Dio naknade za bolovanje obično bi trebao platiti poslodavac, ali je u okviru tog programa država platila cjelokupan trošak.

(8) Latvija ispunjava uvjete za podnošenje zahtjeva za financijsku pomoć iz članka 3. Uredbe (EU) 2020/672. Latvija je Komisiji dostavila dostatne dokaze o povećanju stvarnih i planiranih javnih rashoda za 212 808 280 EUR od 1. veljače 2020. zbog

povećanog iznosa koji se izravno odnosi na program naknada za radnike koji ne rade i povezane programe potpore te program subvencioniranja plaća za izvoznu industriju, medicinske djelatnike i kulturnu industriju. To je iznenadno i znatno povećanje jer nove mjere obuhvaćaju znatan udio poduzetnika i radne snage u Latviji. Latvija vlastitim sredstvima namjerava financirati 20 108 280 EUR povećanog iznosa rashoda.

(9) Komisija se u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2020/672 savjetovala s Latvijom i provjerila je odnosi li se iznenadno i znatno povećanje stvarnih i planiranih javnih rashoda izravno na programe skraćenog radnog vremena i slične mjere te na primjenu odgovarajućih zdravstvenih mjera povezanih s pandemijom bolesti COVID-19, kako je navedeno u zahtjevu od 7. kolovoza 2020.

(10) Stoga bi Latviji trebalo pružiti financijsku pomoć kako bi joj se pomoglo u ublažavanju socioekonomskih posljedica ozbiljnih gospodarskih poremećaja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19.

(11) Ovom Odlukom ne bi se trebao dovoditi u pitanje ishod postupaka koji bi se mogli pokrenuti u vezi s poremećajima funkcioniranja unutarnjeg tržišta, osobito na temelju članaka 107. i 108. UFEU-a. Njome se ne poništava zahtjev iz članka 108. UFEU-a da države članice obavijeste Komisiju o slučajevima planirane dodjele državne potpore.

(12) Latvija bi trebala redovito obavješćivati Komisiju o izvršenju planiranih javnih rashoda kako bi Komisija mogla procijeniti u kojoj je mjeri Latvija te rashode izvršila.

(13) Odluka o dodjeli financijske pomoći donesena je uzevši u obzir postojeće i očekivane potrebe Latvije, kao i zahtjeve za financijsku pomoć u skladu s Uredbom (EU) 2020/672 koje su već podnijele ili planiraju podnijeti druge države članice, a pritom su primijenjena načela jednakog postupanja, solidarnosti, proporcionalnosti i transparentnosti,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Latvija ispunjava uvjete iz članka 3. Uredbe (EU) 2020/672.

Članak 2.

1. Unija Latviji stavlja na raspolaganje zajam u maksimalnom iznosu od 192 700 000 EUR. Maksimalno prosječno dospijeće zajma je 15 godina.

2. Razdoblje raspoloživosti financijske pomoći odobrene ovom Odlukom traje 18 mjeseci i počinje teći od prvog dana nakon stupanja na snagu ove Odluke.

3. Financijsku pomoć Unije Komisija Latviji stavlja na raspolaganje u najviše osam obroka. Obroci se mogu isplatiti u jednoj ili nekoliko tranši. Rokovi dospijeća tranši iz prvog obroka mogu biti dulji od maksimalnog prosječnog dospijeća iz stavka 1. U takvim slučajevima, rokovi dospijeća sljedećih tranši utvrđuju se tako da se, nakon isplate svih obroka, poštuje maksimalno prosječno dospijeće iz stavka 1.

4. Prvi obrok isplaćuje se nakon stupanja na snagu sporazuma o zajmu iz članka 8. stavka 2. Uredbe (EU) 2020/672.

5. Latvija podmiruje troškove financiranja Unije iz članka 4. Uredbe (EU) 2020/672 za svaki obrok uvećane za sve naknade, troškove i izdatke Unije koji nastanu zbog financiranja.

6. Komisija odlučuje o iznosu i isplati obroka, kao i o iznosu tranši.

Članak 3.

Latvija može financirati sljedeće mjere:

(a) program naknada za radnike koji ne rade, kako je predviđeno Uredbom br. 179 (donesenom 31. ožujka 2020.) o propisima o naknadi za nemogućnost rada samozaposlenih osoba pogođenih širenjem bolesti COVID-19 i Uredbom br. 165 (donesenom 26. ožujka 2020.) o propisima za poslodavce pogođene kriznom situacijom uzrokovanom bolešću COVID-19 koji ispunjavaju uvjete za naknadu za nemogućnost rada i podjelu zakašnjelih poreznih obveza na rate ili njihovu odgodu do tri godine;

(b) naknadu za prekid rada, kako je predviđeno Odlukom Kabineta ministara br. 236 o dodjeli financijskih sredstava iz programa državnog proračuna „Sredstva za nacionalne krizne situacije”;

(c) dodatak radnicima za djecu, kako je predviđeno Odlukom Kabineta ministara br. 178 o dodjeli financijskih sredstava iz programa državnog proračuna „Sredstva za nacionalne krizne situacije”;

(d) program subvencioniranja plaća u turizmu i izvoznim industrijama, kako je predviđeno Informativnim izvješćem o mjerama za prevladavanje krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 i gospodarski oporavak;

(e) potpore za plaće medicinskih djelatnika i radnika u kulturnoj industriji, kako je predviđeno Zakonom o mjerama za sprječavanje i suzbijanje prijetnje državi i posljedica uzrokovanih širenjem bolesti COVID-19 i Zakonom o suzbijanju posljedica širenja zaraze bolešću COVID-19 te Odlukom Kabineta ministara br. 303 o dodjeli financijskih sredstava iz programa državnog proračuna „Sredstva za nepredviđene izdatke”;

(f) rashode povezane sa zdravljem namijenjene za osobnu zaštitnu opremu, kako je predviđeno odlukama Kabineta ministara br. 79, 118 i 220 o dodjeli financijskih sredstava iz programa državnog proračuna „Sredstva za hitne slučajeve”;

(g) naknade za bolovanje povezano s bolešću COVID-19, kako je predviđeno Uredbom Kabineta br. 380 od 9. lipnja 2020. o propisima o sredstvima za osiguranje epidemiološke sigurnosti potrebnima za ustanove uvrštene na popis prioritetnih ustanova i potreba.

Članak 4.

Latvija do [*DATUM: šest mjeseci od datuma objave ove Odluke*] i svakih šest mjeseci nakon toga obavješćuje Komisiju o izvršenju planiranih javnih rashoda, sve do potpunog izvršenja tih planiranih javnih rashoda.

Članak 5.

Ova je Odluka upućena Republici Latviji.

Članak 6.

Ova Odluka objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik